

Modest Mussorgskys Barnkammarsånger till egna texter förflyttar oss till en överklassfamilj i 1800-talets Ryssland. I dessa barns uppväxt är fadern helt frånvarande och modern en sällsynt gäst i verkligheten. Istället är det barnens amma (njanja eller njanjuska) som är tillvarons fasta punkt. Hon står för såväl trygghet och kärlek som fostran och förmaningar.

De pedagogiska metoderna skiljer sig markant från tidigt 2000-tal; här är hot om hur stora stygga vargen kommer och tar en om man inte är snäll eller somnar snart regel snarare än undantag. Vi får leva livet i barnkammaren ur flera olika syskons perspektiv varav ett nämner sig själv vid namn: lilla busfröet Mikael. Här framförs fem av sångerna i svensk översättning av Erik Saedén. Ömsom i sagor och ömsom i vardagsdramer får vi möta märkligheter.

Märklig var också Erik Satie. Han var en särpling som tidigt vandrade sin egen väg. Några planlösa försök till studier slutade ofullbordade. Efter ett gästspel i den franska armén levde han som fri kompositör och artist, oftast fattig. Med tiden utvecklade han en alltmer säregen musikalisk stil och blev en gåtfull och omstridd person. På kritik och synpunkter kring hans bristande formella kunskaper svarade han alltid att han var en principfast och oangripbar amatör.

Till Saties mest framförda och uppskattade sånger hör kabaretsångerna La diva de l'Empire och Je te veux. Den förstnämnda skildrar det sociala spelet kring Empire Theater i drottning Victorias London, där teaterns primadonna uppvaktas av gentlemän och dandys. Talangen är måhända rätt begränsad, men skymten av en vad väcker stor sensation. Je te veux är en ohämmad kärleksförklaring i bästa musettestil.

P R O G R A M :

Modest Mussorgsky (1839-1881)
ur Barnkammarsånger (M. Mussorgsky)

Med njanja

I skamvrån

Skalbaggen

Vid läggdags

Aftonbön

Erik Satie (1866-1925)
ur Tre gymnopedier (1888)

Lent et douloureux

Trois mélodies de 1916

La statue de bronze (Léon-Paul Fargue)

Daphénéo (M. God)

Le chapelier (René Chalupt)

La diva de l'Empire (D. Bonnaud/N. Blès)

Je te veux (Henry Pacory)

La statue de bronze

La grenouille du jeu de tonneau
S'ennuie le soir sous la tonnelle
Elle en a assez d'être la statue
Qui va prononcer un grand mot, le Mot...
Elle aimerait mieux être avec les autres
Qui font des bulles de musique
Avec le savon de la lune.
Au bord du lavoir mordoré
Qu'on voit là-bas luire entre les branches
On lui lance à coeur de journée,
une pâture de pistoles
Qui la traversent
sans lui profiter
Et s'en vont sonner dans les cabinets
De son piédestal numéroté
Et le soir les insectes
Couchent dans sa bouche

Daphénéo

Dis-moi, Daphénéo, quel est donc cet arbre
dont les fruits sont des oiseaux qui pleurent?
Chrysaline, est un oisetier, Ah!...
Je croyais que les noisetiers
donnaient des noisettes, Daphénéo.
Oui, Chrysaline, les noisetiers
donnent des noisettes
mais les oisetiers donnent
des oiseaux qui pleurent Ah!...

Le chapelier

(d'après "Alice du Pays des Merveilles")

Le chapelier s'étonne
de constater que sa montre
retarde de trois jours,
Bien qu'il ait eu soin de la graisser toujours
avec du beurre de première qualité.
Mais il a laissé tomber des miettes de pain,
dans les rouages,
Et il a beau plonger sa montre dans le thé,
ca ne la fera pas avancer davantage.

Bronsstatyn

Grodan i tunnans spel
har tråkigt om kvällen i lövens lusthus.
Hon har fått nog av att vara statyn
som ska säga ett stort ord, Ordet...
Hon skulle hellre vilja vara med de andra
som gör musikbubblor
med måntvål.
På kanten av den guldskimrande tvättbryggan
som man ser där borta glimma mellan grenarna
sjösätter man i henne vid middagstid
en skog av guldmynt
som passerar genom henne
till alls ingen glädje
och de genklingar i de inre
kamrarna i hennes numrerade sockel.
Och om kvällen lägger sig
insekterna i hennes mun.

Dapheneo

Säg mig, Dapheneo, vad är det här för träd
vars frukter är fåglar som gråter?
Chrysaline, det är ett fågelträd, ah!
Jag trodde att hasselbuskarna
gav hasselnötter, Dapheneo.
Ja, Chrysaline, hasselbuskarna
ger nötter,
Men fågelträden ger
fåglar som gråter. Ah!...

Hattmakaren

(efter "Alice i Underlandet")

Hattmakaren förvånar sig
över att hans fickur
har gått efter i tre dagar
fastän han har haft bestyr med att smörja det
med smör som alltid är av prima kvalitet.
Men han har låtit brödsmulor
falla ned i urverket
Och fastän han har badat sin klocka i te
så den kommer nog inte att gå särskilt bra mer.

"Han som badade sin klocka i te"

**ELISABETH FELDT, SOPRAN
MIKAEL HOLMLUND, PIANO**

Lutherska missionskyrkan

29 mars 2009

Dikterna har tolkats till svenska av Elisabeth Feldt.